

Mektup

KARA LEKE

Dr. Nazan BİLGEL*

Biz insanlar, yaşamı ve Dünya'yı çirkinleştirmek için elimizden geleni yapıyoruz. Bu yolda büyük adımlarla ilerliyoruz ve başarıyoruz. Başarılarımızın en büyüğünü de ayrımcılık yaparak sağlamışız. Irk, dil, din cinsiyet ayrımcılığı yapmak insanoğlunun vazgeçemediği bir özelliği oluvermiş. Ayrımcılığın her türlü kötü ve çirkin. İnsan beyninin yarattığı doğal olmayan bir olgu. Belki de insanoğlunun teknolojik ilerlemesinin bir komplikasyonu. Homo sapienslerin herhalde böyle sorunları yoktu.

Çok eski tarihlerden beri uygulanmakta olan bir ayrımcılık var ki beni fazlasıyla üzüyor. O da cinsiyet ayrımcılığı. Bugün Dünya'nın her yerinde özellikle de gelişmekte olan ülkelerde bu tür ayrımcılığın izlerine rastlıyoruz. Hem de bu uygulama çocukluktan başlıyor. Artık insanlar, eski zamanlarda olduğu gibi çocukları kız olursa onu kendi elleriyle boğmuyorlar ama, bakımı ve beslenmesi gibi konularda erkek çocukları için gösterdikleri özeni, kasıtlı olarak göstermeyerek ölmesine zemin hazırlıyorlar. UNICEF'in tahminlerine göre bugün Dünya'da 1 milyon kız çocuk salt kız oldukları için ölmektedir.

Bir zamanlar tüm Dünya "apartheid" uygulamasına karşı haklı bir nefret yöneltmişti. İnsanların sahip olacakları haklar ve fırsatlar, örneğin insanların nerede yaşayabilecekleri, hangi düzeyde eğitim ve sağlık hizmeti alabilecekleri, hangi işlerde çalışabilecekleri, adalet ve hukuk karşısında hangi konumu işgal edecekleri, derilerinin rengine bağlı olmamalıydı. Ne var ki bunu diyebilen Dünya, yukarıda sıralananların cinsiyete göre değişebileceğini kabule hazır görünmektedir ve işin acı olan yönü de budur.

Bugün Dünya'nın pek çok yerinde okuma yazma bilmeyenlerin çoğu kadındır. İlk okul eğitimi görmemiş 60 milyon kız çocuğu karşın 40 milyon erkek çocuk vardır. Tedavi amacıyla sağlık merkezlerine getirilen çocukların arasında, erkek çocuklarının oranını kız çocuklarının iki katına ulaştırmaktadır. Kötü beslenmeye sunuk kalan çocukların büyük kesimini kızlar oluşturmaktadır. Kız çocuklarına verilen bakımın yetersiz oluşu nedeniyle beş yaşına ulaşmadan çoğu ölüp gitmekte, ileri yaşlara ulaşabilenler ise doğurganlık çağlarında gebelik ve doğum komplikasyonları nedeniyle yitirilme riskindedir. Her yıl Dünya'da yaklaşık 500.000 ana ölümünün %99'u cinsiyet ayrımcılığının aşikar olarak uygulandığı gelişmekte

te olan ülkelerde olmaktadır. "Population Crisis Committee" tarafından bu ülkelerin kadınlarını belirlemek için kullanılan deyim olayı çok çarpıcı bir şekilde anlatılmaktadır: "Poor, powerless and pregnant = fakir, güçsüz ve gebe". Evet ne yazık ki doğru, Türkiye'nin de içinde yer aldığı bu ülkelerde kadının durumu böyle...

Kadının ve kız çocuklarının durumunu düzeltmek için sadece yasal değişikliklerin yapılması yeterli değil. Toplum bilincini de uyandırmak gerekli. Toplumun her kesimini, özellikle de fakir, güçsüz ve gebe olarak nitelendirilen kadınları eğitmek, atılması gereken ilk adım olmalı. Ancak bu yolda daha çok adımların atılması gerektiğini, cinsiyet ayrımcılığını ortadan kaldırmak için gelişmiş ülkelerin kadınlarının 200-300 yıl süren savaşlar verdiğini de unutmamak gerekir.

Türkiye'de cinsiyet ayrımcılığına karşı bir kamu bilincinin oluştuğunu söylemek, ne yazık ki olası değil. Hatta bu bilincin toplumun sosyo-kültürel yönden gelişmiş olan kesiminde olduğundan bile söz edilemez. Aydın olduğunu iddia eden erkeklerin bile zaman zaman, erkek üstünlüğünü ve egemenliğini savundukları görülmüştür. Örneğin bir öğretim üyesinin "gebiş, gebiş doçentlik sınavına gelmiş, ona sen çocuğunu doğur da ondan sonra sınava gir dedim ve doçentliğini geri çevirdim" diyebilmesi veya bir lise müdürünün "biz anneleri veli olarak kabul etmiyoruz, çünkü anneler duygusal oluyor, bir sorun çıktığında çocuğun babasını okula çağırıyoruz" diye söz edebilmesi, toplumumuzun ileri sosyal sınıflarındaki kişilerin düşüncelerini ortaya koyması bakımından bana çok ilginç gelmişti.

Beslenme, her türlü bakımı alma, eğitilme, sağlık hizmetlerinden yararlanma, iş bulma, sosyal güvenlik, hukuk ve mülkiyet alanlarındaki haklarla birlikte, medeni ve siyasal hak ve özgürlüklerin, sonuçta acımasız bir kromozoma bağlı kalması ne kadar utanç verici. Bu kara lekenin insanlığın yüzünden silinmesi ise en büyük dileğimiz.

KAYNAKLAR

1. UNICEF: Dünya Çocuklarının Durumu 1992, Ajans Türk Matbaacılık Sanayii A.Ş. Ankara 1992 sayfa: 57
2. Population Crisis Committee: Population Briefing Paper, No:20, 1988.
3. WHO: Women's health: across age and frontier. Geneva 1992.

* Uludağ Ü. Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B. Dalı Öğretim Üyesi, Prof. Dr.